

VI. ZBOR EVROPSKOG FORUMA LAIČKIH VIJEĆA

Mladen Karadžole

Evropski forum što ujedinjuje značajne evropske katoličke laičke ustanove i organizacije sastaje se redovito svake druge godine. Predstavlja pastoralno vijeće evropskih zemalja, zapadnih i istočnih, i glavna mu je svrha da omogućiti laicima što stvarnije i bolje sudjelovanje u pastoralnom radu. Sastao se ove godine u Madridu, od 6. do 12. srpnja. Proslavio je ujedno desetu godišnjicu svoga opstanka.

Od Innsbrucka (1970). do Madrida (1980.)

Trebalo je prijeći razdoblje pripreme, ostvariti prikladan psihološki okvir dok se nije napokon osnovao Evropski forum.

U Köbenhavenu se sastalo u rujnu 1960. oko 100 predstavnika evropskih laika da bi uspješno povezali rad Katoličke akcije i Laičkog apostolata. Već su prije bili slični sastanci u Kisubi (Afrika), 1953. g. i Manili (Azija), 1955. g. Iza Koncila, u atmosferi aktivne uloge Božjega naroda, dakle laika, sastalo se po drugi put oko 150 predstavnika evropskih laika u St. Pöltnu, u svibnju 1966. da pripreme III. svjetski kongres o apostolatu laika koji se trebao održati u Rimu, u listopadu 1967. Tom prilikom se proučavala mogućnost da se ustanovi novi organ koji bi povezo evropske laike. Bilo je odlučeno da Austrijski komitet za apostolat laika izradi o tom prijedlog i preda ga Evropskoj komisiji za pripravu Svjetskog kongresa u Rimu koja će se sastati u Amersfoortu (Nizozemska), u siječnju 1967. Međutim je Pavao VI. ustanovio komisije: »Pravda i Mir« i »Apostolat laika«. Tim je bio olakšan posao.

Poslije Svjetskog kongresa u Rimu skupili su se izaslanici 15 zemalja (40) u Morsbachu (Svicarska), u lipnju 1968. Složili su se jednoglasno da treba povezati Nacionalne komitete za apostolat laika po Evropi. Izabran je Komitet koji je dobio zadatak da predloži statute suradnje i pripravi prvi evropski sastanak. Pošto se Komitet sastao u ožujku 1969. odlučeno je da I. zbor Evropskog foruma laičkih vijeća bude održan u Austriji, u Innsbrucku, u lipnju 1970. o temi: *Uloga kršćana u izgradnji čovječnije Evrope u svijetu koji se mijenja*. Tako je prošlo 10 godina pripreme, ali je ipak bilo uspjeha. Ustanovljen je Evropski forum — u heterogenoj Evropi.

Poslije je tema bila nešto izmijenjena u znaku nade: »Nada i egzistencija«. Fr. Frisque je održao predavanje: Svjedoci nade. Njegove riječi kao i zapažanja predstavnika pokazale su da postoje znatne razlike u problemima pojedinih zemalja i da je najbolja metoda: dijalog, slušati i međusobno se učiti. U komitet za vezu s predsjednikom iz Danske Clausom Munkom Plumom izabrana je i naša Ljiljana Matković.

II. zbor Evropskog foruma održan je u Italiji u Luinu 1972. Predmet mu je bio: »Evangelizacija i oslobođenje«. Paul Valadier S. I. govorio je vrlo zanimljivo o tome. Oko polovice radnih grupa naglasilo je da je oslobođenje osobni i društveni proces. Oslobođenje samoga sebe zahtijevalo bi promjene u društvenom, kulturnom i tehničkom kontekstu kao i prihvaćanje društvene odgovornosti.

Bilo je postavljeno bitno pitanje: Nije li velik broj iskrenih kršćana koji se opiru Crkvi kao ustanovi zato što misle da im neće donijeti slobodu? Ako Crkva hoće da se pojavi kao stvarna osloboditeljska snaga, onda treba dopustiti razliku mišljenja i izražaja. Rješenje problema ovisilo bi o sredini, i Crkva bi trebala organizirati razgovore i dijaloge na razini župe, biskupije i naroda. U novi komitet s predsjednikom iz Portugala Sidonio Pais unišao je i naš predstavnik Radovan Grgec.

III. zbor bio je u Londonu, u Engleskoj, 1974. Sudjelovalo je 120 delegata iz 16 zemalja. Španjolska još nije došla, ali su bili brojni predstavnici iz Istočne Evrope. G. Van Hågenborgh je sazeo odgovore na temu zbora koja je obuhvaćala dva ogranka: imigraciju i situaciju u lokalnoj Crkvi. Rasna diskriminacija imigranata još bi uvijek postojala, a protivni se međunarodnom pravu i pravima čovjeka. Lokalne Crkve bi bile utopljene u strukture, a život ima prednost pred strukturama. Trebalo bi izaći iz apstrakcije, biti konstruktivan, posvetiti se ozbiljno katehezi, liturgiji i društvu, jer sve to nije isključivo područje svećenika nego svih kršćana, ako se hoće da Crkva bude misionarska i dinamična. Svijet se sve više dekristijanizira i traže se konkretni odgovori.

Izabran je novi komitet za vezu. Napustio se naslov predsjednika. Rukovodilac je bio René Tardy (Francuska).

IV. zbor Evropskog foruma održan je u srpnju 1976. u Belgiji, u Luvain-la-Neuve. Bilo je oko 276 delegata iz 21 zemlje. Iz Jugoslavije nije bilo predstavnika. Može se općenito reći da smo vrlo mršavo zastupani na Forumu. Da li se radi jedino o novcu za putne troškove ili o nerazvijenom shvaćanju vrijednosti međunarodnih sastanaka?

Jean Kulakowski je obradio osnovnu temu: Odgovornost kršćana u Evropi od danas i sutra. Oblikovale su se radne grupe (7) i raspravljalo se: o pravdi, miru i razvoju; o kakvoći životne sredine; o obitelji; odgoju u školi i izvan nje; o radnim odnosima te o novim grupama u Crkvi.

Po običaju, izabran je novi komitet, na čelu s Emmom Cavallero (Italija).

V. zbor je bio u srpnju 1978, u Luksemburgu. Došlo je 150 delegata iz 21 države. Kao priprava poslužio je sastanak u Belgiji 1977, u Kessel-lo, s temom: Otkriće nove Evrope, izazov kršćanima.

U Luksemburgu je bio sadržaj zbora: »Evangelje i zalaganje kršćana u vezi sa svijetom«. Četiri referenta su obradili razne vidove te teme. Pierre Werner, sadašnji ministar predsjednik u Luksemburgu, govorio je o odgovornosti kršćana u Evropi; Jan Kerkoff S. I. o novim oblicima marginalizacije; Clemente Riva, pomoćni biskup u Rimu, o kulturnom području i Giorgio Bassadonna o zalaganju kršćana u Evropi u svjetlu crkvenog naučavanja.

Prihvaćen je novi komitet na čelu s Mauriceom Rubyjem (Francuska).

Ovoga puta je sudjelovala i španjolska delegacija. Ugodna novost.

Komitet je sazvao dva radna sastanka da pripreme VI. zbor Evropskog foruma u Madridu od 6—12. srpnja 1980. Bio je prvi u Bonnu, u listopadu 1979, i drugi u Bruxellesu, u veljači 1980.

Prošlo je 10 godina da je osnovan Evropski forum nacionalnih laičkih vijeća; 10 godina rada i prijateljstva. Forum nije neka međunarodna katolička organizacija, nego mjesto susreta, razgovora, izmjene i udjela, gdje predstavnici nacionalnih laičkih vijeća iz čitave Evrope nastoje shvatiti svoje vrijeme i svoje prilike i praktično odgovoriti na životna pitanja kao kršćani u svjetlu Evanđelja. Forum je usko povezan s Pontifikalnim vijećem za laike, s Vijećem biskupskih konferencija Evrope, s Uredom svećeničkih vijeća Evrope, sa Službom za katoličku pastoralnu evropsku informaciju itd. Njegova je ekumenska suradnja dobro poznata, npr. s Konferencijom evropskih Crkava.

Novi životni stil

Komitet za vezu zajedno sa Službom za pastoralnu katoličku informaciju o evropskim problemima — OCIPE — organizirao je kolokvij u Bruxellesu od 28. II. do 1. III. da bi pripremio zbor 1980. u Madridu. Svrha je bila toga kolokvija da se vidi slika evropskog društva i njegov odnos prema zemljama u razvoju i da se upita što kršćanin treba činiti da bi se zaista promijenio životni stil čovjeka i društva pomoću uspješna udjela.

A. Vermeulen prikazao je pokret u Nizozemskoj za novi životni stil. Pokret je ekumenskog značaja i potječe od 1974. g. Promiče stil zajedničkog i jedinstavnog života, novo shvaćanje o prirodi, čovjeku, novcu, zabavi itd. Želi uspostaviti novu »klimu« da se može izgraditi pravednije društvo i promijeniti čovjek osobno kao i njegove društvene strukture.

V. Cosmao je izveo teološku refleksiju o udjelu — le partage — danas. Udjel u dobrima: u posjedu, vlasti i znanju, zahtijeva oduvijek kršćanska savjest. Danas treba u okviru planeta izvesti taj udjel. Međunarodni zakon bi osigurao razdiobu dobara i vlast da je jamči i kontrolira.

U diskusiji sam upozorio na velike razlike među ljudima, na bogatstvo i bijedu. Vrijedno je spomenuti neke od njih:

Razlike u prihodima. Srednji godišnji prihod po stanovniku Evropskog zajedničkog tržišta iznosi oko 10.000 dolara, a u 58 zemalja Afrike, Karaiba i Pacifika, što su povezane s tim Evropskim zajedničkim tržištem II. konvencijom u Lomeu, oko 543 dol. Smatra se da 15% ljudi našeg planeta primaju 60% svjetskog dohotka. Čak u grupi »Treći svijet« postoji skupina od 31 zemlje, gotovo sve u Africi, koje su »manje napredne«.

Razlike u industrijskoj proizvodnji. Zemlje u razvoju, a te čine oko 75% stanovništva zemaljske kugle, proizvode 9% od industrijskih proizvoda na svijetu, dok Afrika sudjeluje u tome s 0,9%.

Razlike u zdravstvu. U Evropi je 1 liječnik na 580 stanovnika, a u Kenji na 25.000. Djeca ispod 5 godina tvore 20% pučanstva Trećega svijeta i od te djece umire 60%.

Razlike u ishrani. U industrijaliziranim zemljama se potroši po stanovniku godišnje 497 kg žitarica, a u Trećem svijetu 194 kg.

Tako npr. Francuska može dopustiti da hrani više od 8 milijuna pasa i oko 6 milijuna mačaka.

Razlike u kleru. Prikladno je i na to upozoriti i u duhu je najnovijeg dokumenta Sv. kongregacije za kler. Prema podacima iz 1977. g. u Evropi i Sjevernoj Americi ima 45% svih katolika na svijetu, a 77,2% od svih katoličkih svećenika. Ukupno je 739.127.000 katolika na 4 milijarde ljudi, dakle, oko 18%. U Latinskoj Americi je na 100.000 katolika 16 svećenika, u Južnoj Africi 33, na Dalekom Istoku 43.

Prof. Th. Hanf iz Freiburga im Br. opširno je govorio na kolokviju o odnosu između Evrope i Trećega svijeta. To se ne može temeljiti ni na politici preventivne obrane koja ide za tim da načini »prijatelje« protiv komunističke opasnosti niti na tehnokratskoj politici koja hoće jednostavno presaditi naš ekonomski sustav u Treći svijet, ni na romantičnoj politici što sanjari da uvede u Treći svijet političke i ideološke sisteme koji se nisu ni u Evropi ostvarili. Takva nastojanja pogoduju da se pojave i ojačaju despotizmi. Prava suradnja bi trebala zadovoljiti bitne narodne potrebe i pomoći da se narodne snage same mobiliziraju i izraze.

M. Dubrulle je obradio suvremenu temu o rastu — al croissance. Do nedavno se držalo da će kvantitativni rast ekonomskoga područja izvesti automatski društveni rast i blagostanje. Proizvodnja je postala nešto »sveto« i zbog toga su se zlorabili priroda i radnici. Tako se ekonomski rast okrenuo protiv čovjeka, uveo potrošačko društvo koje ne poznaje zadovoljstva, povećao nejednakosti bogatih i siromašnih zemalja: na Zapadu se strašno rasiplje, a drugdje je oskudica. Trebalo bi izabrati kvalitativni rast, upotrebljavati tehnologije koje će sačuvati prirodna bogatstva, poboljšati rad i život, ostvariti pravedne odnose između industrijaliziranih zemalja i onih u razvoju. Tako bi se načinio bratski sklad čovjeka s prirodom i ljudi među sobom.

Prof. J. Ladrière je sintetizirao rad kolokvija i naglasio da je zapadni racionalizam koji je pogodio industrijalizaciji filozofijom prosvjetiteljstva i optimističnim humanizmom doveden u pitanje. Naše vrijeme zahtijeva pravdu za sve. Društveni odnosi su proizvod čovječjega djelovanja. Naša je odgovornost da se podigne etička svijest i promiče razvitak čovjeka i društva, jer je to povezano.

Zbor Evropskog foruma u Madridu nastavio je refleksiju kolokvija u Bruxellesu. Bilo je osobito zapaženo predavanje prof. Pilar Bellosillo o novom stilu života po udjelu. Evropa je na putu da ostari i Crkva bi u njoj mogla sličiti društvenom modelu. Kako uvesti novi životni stil, uza sve zapreke: osnovna laž o

samodostatnosti i prevlasti nad drugim narodima, o dominaciji i neokolonijalizmu, o građanskom društvu i nepravdama, o ritualizmu i rutini? Da li je moguć novi životni stil uz prisutne napasti sigurnosti: što pruža visoki standard, sumnje: da li je Bog s nama, vlasti: evangelizirati polazeći od vlasti? Taj novi životni stil bi bio rezultat stalnog postupnog i iskrenog obraćenja Evandelju. Bio bi iskustvo o zajednici, stvarnom i trajnom bratstvu.

Čini se da se u tim riječima osobito odrazila situacija u Španjolskoj iza generala Franka i Crkve što traži svoj put.

Veliki dio rada odvijao se u skupinama: o ekonomiji, Trećem svijetu i obitelji. Ponovno su bila naglašena prava čovjeka bilo gdje se nalazio. Upućena je molba Stalnom sekretarijatu Biskupske sinode da muževi i žene, svjedoci obiteljskoga života, budu pozvani na Sinodu, te izraze slobodno što misle. Rečeno je da bi predstavnici radnika trebali sudjelovati u Forumu i da se ne govori o njima bez njih. To isto bi vrijedilo i za omladinu. Izabran je novi komitet s prof. E. Lousbergom (Belgija).

Delegacije (21) su se razile očekujući slijedeći zbor u Nizozemskoj 1962. Iz Domovine je bio samo Mario Živković, tajnik Biskupske komisije za laike.

Zborovi Evropskoga foruma nacionalnih vijeća laika nisu teatralni skupovi nego radni sastanci na kojima se ide pomalo naprijed, u mentalitetu i programu. To vrijedi i za Zbor u Madridu. Laici postaju sve više svjesni svoje odgovornosti i uloge u životu Crkve u Evropi i svijetu, tražeći novi životni stil i bratski udio u zbivanjima na našem planetu. A to označuje put obnove Crkve i svijeta.

PRUŽAM TI SRCE

Janko N. Ivanović

Pružam ruke
k Tebi
jer hoću žedan
žed da ugasim
Tvojom Ljubavlju

Nemir u meni
Tvoje blaženstvo
u Mir pretvara
Svjetlost mi dariva

Srce Ti pružam
da se ispuni
Tvojom ljubavlju

Tada ću
o Gospode
pronaći svoj cilj
i smisao života